

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2017 -05- 0 8	
Dnr	Rnr

KS 2017/0524

TJÄNSTESKRIVELSE

2017-05-08

Kommunstyrelsen

Uppföljning av föreslagna åtgärder till följd av uppdrag avseende behovet av boende anpassat för äldre

Dnr: KS12/246

Sammanfattning av ärendet

Den 17 juni 2016 godkände kommunstyrelsen rapporteringen av beslutade uppdrag i redovisningen av uppdrag avseende behovet av boende anpassat för äldre. Stadsdirektören gavs då i uppdrag att säkerställa att de föreslagna åtgärderna i rapporten blir genomförda. För att kommunstyrelsen ska kunna följa arbetet görs en årlig avstämning i maj. Enheten för utredning och hållbarhet är ansvariga för avstämningen och håller kontakt med de ansvariga för respektive uppdrag, stadsdirektören, social- och omsorgskontoret, samhällsbyggnadskontoret och Telge Bostäder.

Kommunstyrelsen föreslås godkänna uppföljningen av föreslagna åtgärder till följd av uppdrag avseende behovet av boende anpassat för äldre.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens kontors rapport den 8 maj 2017

Kommunstyrelsens kontors tjänsteskrivelse den 8 maj 2017

Ärendet

I samband med att kommunstyrelsen den 17 juni 2016 antog redovisning av uppdrag avseende behovet av boende anpassat för äldre gavs stadsdirektören i uppdrag att säkerställa att de föreslagna åtgärderna i rapporten blir genomförda. För att kunna göra detta görs en årlig uppföljning till kommunstyrelsen i maj. Enheten för utredning och hållbarhet är ansvariga för avstämningen och håller kontakt med de ansvariga för respektive uppdrag, stadsdirektören, social- och omsorgskontoret, samhällsbyggnadskontoret och Telge Bostäder.

Nedan följer de föreslagna åtgärderna.

- För att minska behovet av korttidsplatser ska hemtagningsteam införas. Tillsammans med andra stödjande insatser, pågående ombyggnationer och utökande av antalet vård- och omsorgsboendeplatser beräknas behovet av avlastning att täckas.

- Ett stödmaterial för hur vi strategiskt ska hantera val av driftsform för kommande vård- och omsorgsboenden har tagits fram. Ett första tillfälle där frågan om val av driftsform blir aktuell är inför uppförandet av det vård- och omsorgsboende om 50-55 platser som angetts i Mål och budget 2015-2017.
- Kommunen inför nästa generations servicehus. En boendeform som utgår från trygghetsboendemodellen men adderar aspekter som många äldre saknar från de tidigare servicehusen.
- Renoveringsbehoven på kommunens vård- och omsorgsboenden ska inför varje nytt år diskuteras med hyresvärden på ett mer rutinmässigt vis än tidigare.
- En vårdhund vistas regelbundet på kommunens vård- och omsorgsboenden. Insatsen kommer att följas upp och utvärderas under hösten/vintern 2015. Efter utvärderingen fattas ett beslut om vårdhunden ska fortsätta sitt uppdrag.
- I nuläget är det inte några problem att ge äldreomsorg på egna språket. Behovet av att möta upp de äldres kulturella behov utifrån religion, kultur och mat utgör dock ett viktigt utvecklingsområde.
- Ett antal kompetenshöjande aktiviteter finns inplanerade inom äldreomsorgen, införandet av dessa styrs av de rådande ekonomiska förutsättningarna.
- Äldreomsorgen planerar informationsinsatser för att nå fler potentiella besökare till kommunens mötesplatser och aktiviteter.
- Aktiviteter för att informera äldre att i god tid fundera över sitt kommande boende är påbörjade och kommer att genomföras under 2015.
- Förvaltningen föreslår en ny skrivning avseende boende för äldre i Telge Bostäders ägardirektiv. De strategiska åtgärder som Telge Bostäder planerar med anledning av tillgänglighetsinventeringen av bolagets fastighetsbestånd, ska kontinuerligt rapporteras till kommunen.
- För att medborgarna ska få en god bild av tillgängligheten i kommunens totala bostadsbestånd uppmanas även övriga bostadsbolag att arbeta med tillgänglighetsinventering.
- Åtgärder för att stärka samarbetet med de bostadsbyggande aktörerna innefattar bland annat ett förstärkt arbete med behovs- och efterfrågeanalyser, en ökad kontinuitet mellan kommunen och privata aktörer samt en tydlig och transparent process kring kommande exploateringsområden.

Uppföljningen av respektive åtgärd kan ses i den medföljande rapporten. Vissa åtgärder har övergått till ordinarie verksamhet och sker nu löpande medan andra åtgärder inte föranlett lika stora åtgärder, i ett par fall beror detta på ett otydligt uppdrag eller ansvarsfördelning.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

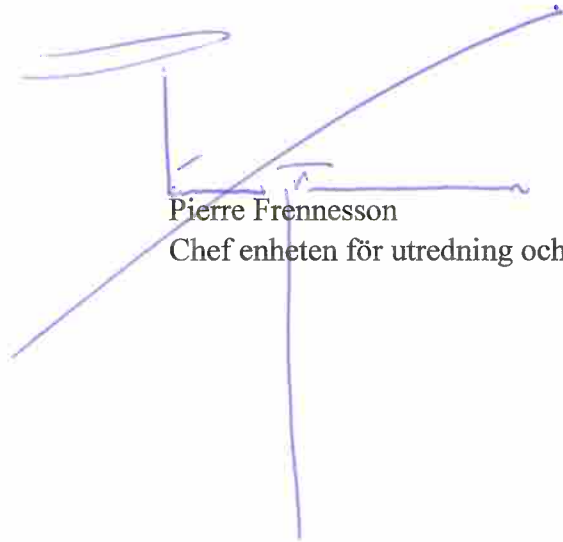
Uppföljningen av föreslagna åtgärder innebär i sig inga ekonomiska konsekvenser utan belyser genomförda insatser.

Kommunstyrelsens kontors förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen godkänner uppföljningen av föreslagna åtgärder till följd av uppdrag avseende behovet av boende anpassat för äldre.

Rickard Sundbom
Stadsdirektör

Pierre Frennesson
Chef enheten för utredning och hållbarhet

Handläggare: Albin Lindström
Utredare
Enheten för utredning och hållbarhet
Telefon (direkt): 08-523 028 48
E-post: albin.lindstrom@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Äldreomsorgsnämnden

Omsorgsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Kommunala handikapprådet

Kommunala pensionärsrådet

Telge

Rapport | 2017-05-08

Uppföljning av föreslagna åtgärder

**till följd av uppdrag avseende behovet av boende anpassat
för äldre**

Albin Lindström
Utredare
Enheten för utredning och hållbarhet
Telefon (direkt): 08-523 028 48
E-post: albin.lindstrom@sodertalje.se

Uppföljning av föreslagna åtgärder till följd av uppdrag avseende behovet av boende anpassat för äldre

Nedan presenteras statusen på åtgärderna till följd av uppdraget avseende behovet av boende anpassat för äldre. Vissa åtgärder har övergått till ordinarie verksamhet och sker nu löpande medan andra åtgärder inte föranlett lika stora åtgärder, i ett par fall beror detta på ett otydligt uppdrag eller ansvarsfördelning.

För att minska behovet av korttidsplatser ska hemtagningsteam införas. Tillsammans med andra stödjande insatser, pågående ombyggnationer och utökande av antalet vård- och omsorgsboendeplatser beräknas behovet av avlastning att täckas.

Det första hemtagningsteamet ”Trygg och säker hemgång” startade 1 maj 2015. Syftet med teamet är att underlätta behovsbedömningen i samband med att en person kommer hem från sjukhus. Då verksamheten har varit lyckad har den utökats med ytterligare personalresurser och idag arbetar sex personer i ett team som täcker hela Södertälje. Positiva effekter som kunnat ses handlar om ett minskat behov av korttidsplatser samt att brukarna känner sig tryggare i hemmet - vilket i sin tur lett till minskade hemtjänststimmar för dessa brukare.

Ett stödmaterial för hur vi strategiskt ska hantera val av driftsform för kommande vård och omsorgsboenden har tagits fram. Ett första tillfälle där frågan om val av driftsform blir aktuell är inför uppförandet av det vård- och omsorgsboende om 50-55 platser som angetts i Mål och budget 2015-2017.

Bygget av det nya vård- och omsorgsboendet Björkmossen pågår enligt plan. Boendet kommer att drivas av kommunen och förvaltas av Telge Fastigheter. Förväntad inflyttning sker under våren 2018.

Med anledning av att föregående års boendeplan indikerat på behov av ett ökat antal platser har medel avsatts i Mål & budget för projekteringen av ett nytt vård- och omsorgsboende 2021. En utredning pågår med syfte att belysa de möjliga driftsformer i vilket ett kommande boende kan drivas. Utredningen tar sin utgångspunkt i den strategi för *hantering av alternativa driftsformer inom vård- och omsorgsboenden* som antogs i samband med redovisningen av *uppdrag avseende behovet av boende anpassat för äldre 2016*. Uppdraget leds av social- och omsorgskontoret och ska hanteras politiskt under hösten 2017.

Kommunen inför nästa generations servicehus. En boendeform som utgår från trygghetsboendemodellen men adderar aspekter som många äldre saknar från de tidigare servicehusen.

I arbetet med *boende för äldre* blev det tydligt att många äldre efterfrågar en boendemodell som de upplever inte riktigt finns idag, med en hög nivå av tillgänglighet och trygghet, med värd/värdinna på plats i huset och en god tillgång till olika former av service. Kommunens svar för att möta denna efterfrågan var nästa generations servicehus. I nuläget pågår inget arbete inom kommunen med att planera något nytt ordinärt boende enligt denna modell. Externa bygg- och bostadsbolag uppmuntrar dock med jämna mellanrum kommunen och i nuläget byggs ett nytt seniorboende i Hovsjö och en detaljplan finns för ett ordinärt boende i Brunnsäng.

Renoveringsbehoven på kommunens vård och omsorgsboenden ska inför varje nytt år diskuteras med hyresvärden på ett mer rutinmässigt vis än tidigare.

Telge Fastigheter har regelbundna hyresgästmöten tillsammans med verksamheten om vilket underhåll som behöver göras. Telge Fastigheter har också uppdragit till extern entreprenör att granska varje objekt via ronderingar, rapporter lämnas sedan till fastighetsförvaltaren om de åtgärder som behöver genomföras. Varje år tar Telge Fastigheter fram en underhållsplan på varje objekt.

En vårdhund vistas regelbundet på kommunens vård och omsorgsboenden. Insatsen kommer att följas upp och utvärderas under hösten/vintern 2015. Efter utvärderingen fattas ett beslut om vårdhunden ska fortsätta sitt uppdrag.

Efter utvärderingen har insatsen med vårdhund permanentats i verksamheten. Äldreomsorgsnämnden har avsatt medel för en tjänst (75 %) som ska arbeta med vårdhund på kommunens samtliga vård- och omsorgsboenden. Tjänsten ingår i det nya stöd- och utvecklingsteamet tillsammans med metodutvecklare, demensvårdsutvecklare och dietist.

I nuläget är det inte några problem att ge äldreomsorg på egna språket. Behovet av att möta upp de äldres kulturella behov utifrån religion, kultur och mat utgör dock ett viktigt utvecklingsområde.

Södertälje har på grund av befolkningsstrukturen och en lång tradition av invandring inga problem att ge äldreomsorg på det egna språket. I personalgrupperna finns en stor språklig kompetens och endast i fall med ovanliga språk det varit svårare att möta behov och efterfrågan.

Äldreomsorgsnämnden har i flera dokument och planer beslutat att policyn för alla äldreboende är ta emot varje omsorgstagare oavsett kön, etnicitet, religion, politisk åskådning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.

Åtgärder som planeras kopplade till mat och kost under året är:

- Den dietist som ingår i stöd- och utvecklingsteamet kommer utöver rena dietistfrågor även fokusera på matglädje.
- Samtliga vård- och omsorgsboenden börjar framöver att servera två rätter till lunch.

- Utbildningar är planerade i *måltidssituationen vid demenssjukdom*.
- En ny modell för kostplanering har införts med ett *övergripande nutritionsråd, matråd* på varje boende samt *kostombud* på varje avdelning. Matråden består av såväl brukare som personal.

Ett antal kompetenshöjande aktiviteter finns inplanerade inom äldreomsorgen, införandet av dessa styrs av de rådande ekonomiska förutsättningarna.

Inom äldreomsorgen pågår en kontinuerlig kompetensutveckling. Bland kommande utbildningar 2017 kan bland annat nämnas:

- Munvårdsbedömning – utbildning för alla arbetsterapeuter,
- Funktionsnedsättning – utbildning i att möta det växande antalet brukare med psykiska och andra funktionsnedsättningar,
- Digital teknik – blir allt vanligare inom äldreomsorgen och därför behöver personalen fortlöpande ny kunskap för att kunna hantera de verktyg som används i verksamheten.
- Utöver detta hålls löpande utbildningar i bemötande och fallprevention.

Kommunens demensteam håller regelbundet utbildningar för omsorgspersonal. Demensteamet erbjuder också handledning och stöd till omsorgspersonalen. Samtliga boendeenheter arbetar med registrering i BPSD (register för kartläggning och vårdåtgärder vid beteendemässiga och psykiska symtom vid demens).

Äldreomsorgen planerar informationsinsatser för att nå fler potentiella besökare till kommunens mötesplatser och aktiviteter.

Utöver den löpande information som ges om kommunens 10 mötesplatser har hemtjänsten nyligen utökat med en samordnartjänst för att bland annat utveckla kommunens mötesplatser och aktiviteter. Arbetet pågår för att utveckla verksamheten på Bergvik.

Aktiviteter för att informera äldre att i god tid fundera över sitt kommande boende är påbörjade och kommer att genomföras under 2015.

Några samordnade insatser från kommunen har inte genomförts. Den årliga Äldredagen är dock ett bra tillfälle att informera om boendefrågor. År 2015 var äldres boende tema för hela dagen och 2016 var fokus på dagen bostad och fritid. Ansvar för denna åtgärd är i nuläget otydligt vilket innebär att ingen inom kommunen idag arbetar löpande med frågan.

Förvaltningen föreslår en ny skrivning avseende boende för äldre i Telge Bostäders ägardirektiv. De strategiska åtgärder som Telge Bostäder planerar med anledning av tillgänglighetsinventeringen av bolagets fastighetsbestånd, ska kontinuerligt rapporteras till kommunen.

I Telge Bostäders ägardirektiv för 2017-2019 återfinns den formulering som föreslogs i utredningen "Boende för äldre": Telge Bostäder ska ta ett särskilt ansvar för att möta efterfrågan på boende för äldre och studenter.

Sedan Telge Bostäder genomförde tillgänglighetsinventeringen av bolagets fastighetsbestånd har arbetet fortsatt med att förbättra tillgängligheten. Under 2016 genomfördes en tillgänglighetsinventering av även Telge Hovsjös fastighetsbestånd. Resultatet visade på en relativt god tillgänglighet som även kan förbättras ytterligare genom att avlägsna enkelt avhjälpta hinder.

Via kommunens hemsida går det för bostadsökande och anhöriga att se tillgängligheten i respektive bostadsområde graderat efter en 5 gradig skala. Boenden med mycket god tillgänglighet (4-5 på skalan) finns i områdena: Bergvik, centrum, Järna, Lina Hage och Saltskog. Telge Bostäder har rekryterat en brand- och säkerhetssamordnare som bland annat har i uppdrag att vara den resurs som aktivt arbetar med tillgängligheten på Fastighetsutveckling, som bygger om och moderniserar fastigheterna för Telge Bostäder och Telge Hovsjö.

För att medborgarna ska få en god bild av tillgängligheten i kommunens totala bostadsbestånd uppmanas även övriga bostadsbolag att arbeta med tillgänglighetsinventering.

En inventering visar att övriga större bostadsbolag i kommunen inte genomfört någon omfattande tillgänglighetsinventering av sina respektive bostadsbestånd under de senaste åren. Kommunen bör därför fortsatt uppmana bostadsbolagen att arbeta med detta verktyg för att underlätta för bostadssökande i Södertälje kommun.

Åtgärder för att stärka samarbetet med de bostadsbyggande aktörerna innefattar bland annat ett förstärkt arbete med behovs- och efterfrågeanalyser, en ökad kontinuitet mellan kommunen och privata aktörer samt en tydlig och transparent process kring kommande exploateringsområden.

Samhällsbyggnadskontoret har arbetat vidare med denna fråga och har bland annat vidtagit följande åtgärder:

- Samarbete med social- och omsorgskontoret för att säkerställa goda funktioner för boende för äldre.
- Identifiering av platser för etablering av vård- och omsorgsboenden/ordinära boenden
- Framtagande av underlag för flyttanalys för kartläggning av bl.a. omfattning av flytt-rörelser inför en upphandling av statistikunderlag.
- Identifiering av möjliga privata aktörer.
- Samarbete med privat aktör kring möjlig kombinerad verksamhet vård- och omsorgsboende/förskola.
- Initierat ett arbete kring förändring av kommunens markanvisningspolicy.
- Diskussion och planering av marknadsinsatser för hantering av exploatörer.

I nuläget föreslår samhällsbyggnadskontoret som områden för markanvisning dels två stora områden, Daldockan och Elverket, samt fem stycken mindre områden, Domarstigen/Alice Tegners stig/Pershagen SÖ/Liljevalchsgatan/Kaxberg etapp 2.

Dessa områden har till syfte att vara solitärer utan också utveckla befintliga områden vad gäller bland annat den demografiska sammansättningen. Arbetet med detaljplaner för dessa områden är påbörjade eller kommer att påbörjas när det finns tillgängliga resurser. Kontoret står också i

begrepp att, i samband med fastställande av detaljplan för norra delen av Brunnäng, teckna avtal med företaget Bovieran.

Albin Lindström

Utredare

Enheten för utredning och hållbarhet

Telefon (direkt): 08-523 028 48

E-post: albin.lindstrom@sodertalje.se